

‘Een pont vol’: verhalen van passagiers veerdienst Olst-Welsum

Alle voor het boek geïnterviewden op het pontje.

Dagelijks maken zo'n 800 mensen gebruik van het Olsterveer, de veerdienst over de IJssel tussen Olst en Welsum.

Een vaartochtje van een paar minuten verbindt de passagiers, er wordt gegroet, een praatje gemaakt.

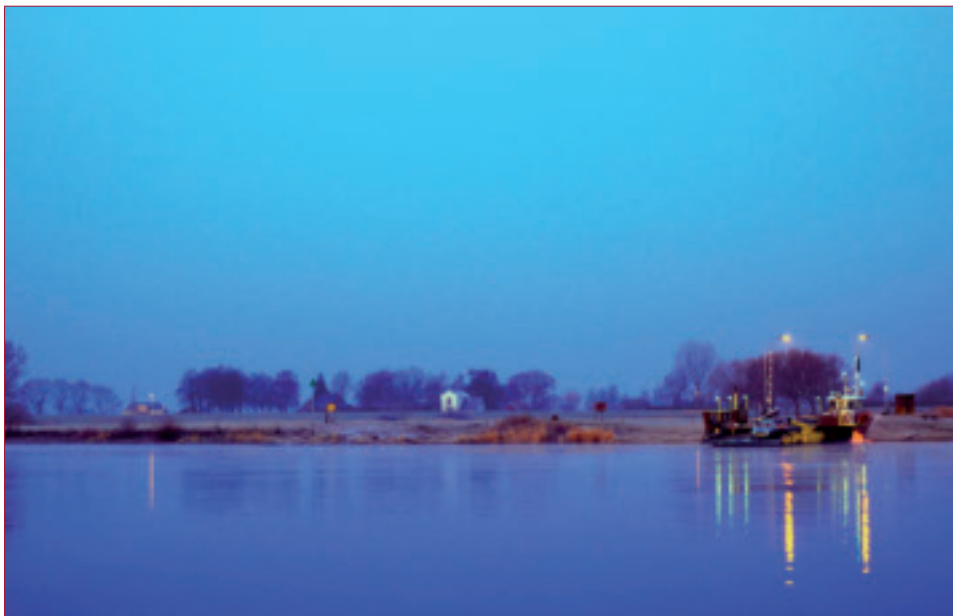
Zodra de slagboom open gaat, gaat iedereen weer zijns weegs. Richting eigen wereld.

Naar het werk, naar de winkel, naar een afspraak. Journaliste Steffie Schoemans interviewde een jaar lang iedere week een opvarende. Met een bijzonder boek als resultaat.

De gemeente Olst-Wijhe ligt voor verreweg het grootste deel aan de oostkant van de IJssel, de buurtschappen Welsum en Marle gelden als enclaves aan de andere kant van de rivier. In Welsum wonen zo'n 600 mensen, Marle telt er ongeveer 70. Het Olsterveer is een niet weg te den-

ken navelstreng binnen de gemeente. Iedereen en alles gaat met de veerpont over het water. De dokter, de dominee, de dirigent, de scholier, de huisvrouw die boodschappen gaat doen, de burge-meester. De veerdienst is al eeuwenoud. Het is weliswaar niet bekend wanneer voor

het eerst mensen, vee en goederen en later ook auto's (tegenwoordig kunnen er 12 per keer mee) werden overgezet, zeker is wel dat dit al meer dan 500 jaar het geval is. Dat blijkt uit rekeningen uit 1469, waarin wordt gesproken over 'Het regt van Veerstal te Welsum over de IJssel'. Sindsdien is de verbinding

een niet onbelangrijke schakel tussen de ene en de andere kant van de rivier.

Bijzonder tijdsbeeld

Het boek *Een pont vol* van Steffie Schoemans (41) uit Deventer geeft enkele tientallen van die duizenden passagiers een gezicht. Beschrijft beslommeringen, verdriet, hoogtepunten, drijfveren, herinneringen, ontroerende gebeurtenissen en hoopvolle verwachtingen van verschillende mensen, die om wat voor reden dan ook de pont namen. Samen met de sfeervolle illustraties van fotograaf Eddy Koekoek uit Wijhe zorgen de verhalen voor een bijzonder tijdsbeeld van het leven in de IJsselstreek.

Eigenlijk is 'Een pont vol' een uit nood geboren project. Schoemans had 'een

gave baan' als bureauredacteur bij RTV-Oost, toen ze in 2008 voor 100 procent werd afgekeurd: door MS (Multiple Sclerose, een ziekte die het centrale zenuwstelsel aantast) belandde ze in de WIA (voorheen WAO). 'Ik zat ineens tussen vier muren. Door dat isolement begon ik me alleen maar zeker en zeker te voelen, ik werd pessimistisch en depressief. Het ging steeds minder met me.' Haar man zette haar op het spoor: 'Ga een boek schrijven, voor de afleiding.' Ze deed het aanvankelijk af met een schouderophalen. 'Ik kon nog niet eens een boek uitlezen, laat staan schrijven.'

Toch zette het haar aan het denken. Korte verhalen of interviews, dat zou misschien wel lukken. Maximaal één

Link: het veer tussen Olst en Welsum.

Onder: Steffie Schoemans bij het Olsterveer.

Pontbaas Henk Schuitema achter de knoppen. 'Een goed jaar achter de rug.'

per week. 'Maar ik zocht een rode draad tussen de verhalen.' Die vond ze in het pontje tussen Olst en Welsum. 'Ik kwam er vaak. Ben gek op dat landschap, het gaf me rust.' Ze was al geïntrigeerd door al die verschillende mensen op het veer. 'Ze staan tijdens de overtocht op een paar vierkante meter, praten wat en gaan dan weer hun eigen weg. Ik had altijd al het idee wat meer van die mensen te willen weten.'

Eén dag per week

Het idee voor het boek was geboren. Eén dag per week naar het veer om een willekeurige passagier te interviewen en te portretteren, om zo het pontje en zijn gebruikers samen te brengen in een boek. Het zou uiteindelijk een caleidoscoop aan verhalen opleveren, een bijzonder jaarboek zelfs,

maar dat wist Steffie Schoemans op dat moment nog niet.

Ze benaderde fotograaf Eddy Koekoek, die positief reageerde. Pas halverwege het project ('week 26') werd een uitgever gepolst. 'Eerder durfde ik het niet aan omdat ik niet wist of ik het lichamelijk wel vol zou kunnen houden.' De reactie van George Diepenmaat van de gelijknamige uitgeverij in Dieren was ook al enthousiast. 'Toen zijn we er vol vaart mee doorgaan.'

Het kalenderjaar 2009 was voor Steffie Schoemans de leidraad. Een jaar, dat

Rechts: Bea Kluin haalt boodschappen. Via het veer maakt ze de oversteek vier keer per week.

Onder: Wild- en faunabeheerder Bram Born samen met z'n hond op pad. Ze maken regelmatig gebruik van het veer.

's ochtends de pont opfietst met aan weerszijden de fietstassen vol. Vier keer per week gaat ze met het veer naar Olst om boodschappen te doen. Vroeg, want ze heeft een hekel aan drukte in de winkel. De pont hoort bij haar leven, ze is er volledig afhankelijk van. Morgen gaat ze weer met haar knippenkaart van 25 ritten. En de 26e trip krijgt de trouwe klant van de pontbaas cadeau. 'Aardig van hem', vindt ze, 'hij moet er wel van leven.'

André Strijkveen is ook al een trouwe klant. Hij woont in Olst, z'n ouders in Welsum. Zo'n vier keer per week steekt hij met z'n twee hondjes over om op bezoek te gaan. Echt goede herinneringen bewaart hij niet aan Welsum. Overtollige kilo's waren nogal eens aanleiding tot pesterijen. Maar André viel af, tankte zelfvertrouwen, verhuisde

53 weken of delen ervan omspande. Het eerste interview maakte ze op Oudejaarsdag 2008 met pontbaas Hendrik Schuitema, op dat moment een half jaar eigenaar van het veer. Hij heeft vier medewerkers, de resterende 900 uur staan hij en zijn vrouw aan het roer. In tegenstelling tot de vorige baas laat hij het veer altijd varen. Ook voor een enkele auto, wandelaar of fietser, 'want de mensen hebben een hekel aan wachten.' Precies een jaar later interviewt Schoemans hem weer. 'Het was een goed jaar', concludeert Schuitema, om vervolgens met de sneeuwschuiver aan het werk te gaan.

Verschillende passanten

Tussen beide gesprekken in heeft de auteur 51 interviews met passanten van uiteenlopende snit. Zoals Bea Kluin uit Welsum, die in week 7 om half tien

Burgemeester en Wethouders van Olst-Wijhe op werkbezoek aan de 'andere kant'. Later op de avond moeten ze drie kwartier omrijden, want na tien vaart de veerpont niet meer.

naar de andere kant van de rivier en leidt nu een gelukkig leven. Het miezert deze dag in week 9. Het deert de enige passagier op het veer niet. Schoemans slaat hem met bewondering gade als hij uit het zicht verdwijnt, een wandeling van twintig minuten tegemoet.

Klotsend geluid van de golven

Daar zijn het college van Burgemeester en Wethouders. Het is in week 12 de jaarlijkse kernendag. Burgemeester Ton Strien laat zich lyrisch uit over 'het bijzondere schouwspel, vervolmaakt door het klotsende geluid van de golven op de aanlegplek.'

Na de informatiebijeenkomst 's avonds merken de collegeleden (op wethouder Jonny Hollander, die in Welsum woont, na) hoe nadrukkelijk de IJssel de gemeente doorsnijdt en hoe belangrijk de rol van het veer is. Het pontje vaart na tien niet meer. Duurde de heenweg naar Welsum maar tien minuten; de terugweg over Deventer vergt zeker drie kwartier.

Hoe belangrijk de veerdienst is, blijkt ook in week 16. De pont gaat voor groot onderhoud naar een scheepswerf in Hasselt, het vervangend veer komt pas vanaf elf uur in de vaart. Het tijdelijke ongemak stond al langdurig op bordes te lezen, vaste klanten hebben zelfs een e-mail gehad en het stond op Internet. Toch rijden auto's af en aan. Vergeefs. Ze moeten om. En een eind ook.

Het voelde als vreemdgaan

In week 28 vertelt CDA-politica Sabine Uitslag haar verhaal over het pontveer. Het kamerlid woont in Welsum, ze maakt

Kranten voor de overkant worden bij het Olsterveer afgeleverd en later op de dag – na zestig keer heen en weer te zijn gevaren – door de bezorgers opgehaald.

regelmatig gebruik van het pontje. Laatst was ze op weg naar Wijhe en stond ze bij het naburige Veessen om daar met het pontje over te gaan. Opeens voelde ze zich schuldig, vertelt ze. 'Het voelde een beetje als vreemdgaan.' Ze reed terug naar Welsum om zich door haar vaste veermannen naar de overkant te laten varen.

Kees Kef uit Apeldoorn rijdt al negen jaar naar Olst om de repetities van het Nobiz-koor te leiden, vertelt hij in week 38. Hij moet daarbij de IJssel over en is aangewezen op het veer. Kef ziet het dirigeren grotendeels als hobby, van de onkostenvergoeding wordt hij niet echt rijk. Daarom doet het koor er alles aan het hem naar de zin te maken. Zoals

aangepaste repetitietijden, opdat de dirigent de laatste pont niet hoeft te missen.

Het Olsterveer. Een niet uit het IJssellandschap weg te denken vaartuig. Een lomp ogende bak, die voortdurend op en neer vaart. Met mensen, met auto's, met goederen. Het veer wordt gebruikt als aanlegplaats voor de boot van Sinterklaas, dient als overslagcentrum voor kranten, voor medicijnen van de dierenarts. Steffie Schoemans: 'Het is onvoorstelbaar hoe belangrijk zo'n verbinding is voor het sociale en culturele leven van dit kleine stukje Nederland. En het is veel meer dan een manier om van de ene naar de andere kant te komen. Het is een ontmoetingspunt, een plek waar verhalen worden verteld, nieuwtjes uitgewisseld. Het is echt een heel bijzonder fenomeen.'

Voor haar zelf niet in de laatste plaats. 'Het schrijven heeft mijn leven verrijkt. Ik mag dan ziek zijn, door dit project ben ik erachter gekomen dat ik desondanks nog heel veel kan. En daar ben ik heel dankbaar voor.'

Een pont vol, Verhalen vanaf het Olsterveer is verkrijgbaar bij Boek- & Kantoorvachandel Korten in Olst (www.korten.nl). Prijs: € 19,95. ISBN 978-90-78115-43-4.

André Strijkveen gaat de IJssel over. Op bezoek bij z'n ouders in Welsum.

◆ Roelof Tienkamp

⊗ Eddy Koekkoek